

Hem>Hitta rätt person>Typer av Juristyrken

Typer av juristyrken

Sverige

Här får du en överblick över juristyrkena i Sverige. Åklagare Domare Advokat Notarie Övriga juristyrken

Juristyrken – inledning

Åklagare

Organisation

Åklagarväsendet omfattar [Åklagarmyndigheten](#) och [Ekobrottsmyndigheten](#). Båda myndigheterna är direkt underordnade regeringen (Justitiedepartementet). Åklagarmyndigheten leds av riksåklagaren och Ekobrottsmyndigheten av en generaldirektör. **Riksåklagaren** är under regeringen högsta åklagare och har ansvaret för och ledningen av åklagarväsendet.

Riksåklagaren har ansvar för rättslig utveckling, verksamheten i [Högsta domstolen](#) och administrativa uppgifter. Under riksåklagaren har **överåklagare** ansvar för åklagarväsendet inom särskilda områden. Allmänna åklagare utnämns av riksåklagaren och organiseras i åklagarområden, åklagarkammare, där **kammaråklagare** arbetar. Vissa kammaråklagare är specialiserade inom ett visst kompetensområde. Det finns 32 allmänna åklagarkammare. Dessutom finns det tre internationella och fyra nationella åklagarkammare som hanterar särskilda ärendetyper. Chefen över en åklagarkammare kallas **chefsåklagare**. Samtliga åklagare inom Åklagarmyndigheten är helt självständiga i sitt beslutsfattande, dvs. en överordnad åklagare får inte bestämma hur en underordnad åklagare ska besluta i ett ärende som denne ansvarar för. För att bli åklagare måste man ha svenskt medborgarskap. För att kunna bli antagen som åklagare måste man vidare ha en svensk juristexamen samt genomgått notarietjänstgöring, dvs arbetat under två år som notarie vid tingsrätt eller länsrätt. Med juristexamen jämställs under vissa förutsättningar även juristutbildning i ett annat nordiskt land. Åklagare anställs först som **åklagaranspirant** under nio månader då åklagaren har en handledare till stöd för sitt arbete. Därefter genomgår åklagaren, parallellt med ordinarie åklagararbete, en grundutbildning under två år innan han eller hon utnämns till kammaråklagare.

I Stockholm, Göteborg och Malmö finns det **särskilda utvecklingscentrum**- för vilka en överåklagare är chef. Utvecklingscentrumen har till uppgift uppgift att bedriva metod- och rättsutveckling inom sina respektive brottsområden och svarar för den samlade kunskapen inom sina ansvarsområden. Rättslig uppföljning och tillsyn utövas också här. Ett exempel är att alla överprövningar av åklagarbeslut handläggs av utvecklingscentrumen.

Roll och arbetsuppgifter

Åklagaren har **tre huvuduppgifter**:

Leda brottsutredningar.

Besluta om åtal ska väckas.

Föra talan i domstol.

Åklagaren leder förundersökningen om det rör sig om brott som inte är av s.k. "enkel beskaffenhet" när en viss person skäligen kan misstänkas för brottet. Åklagare kan även i andra fall leda en förundersökning om det finns särskilda skäl för det. Som förundersökningsledare är åklagaren ansvarig för att brottet utreds på bästa sätt. Vid mindre allvarliga brott genomför polisen förundersökningen från början till slut.

I de fall åklagare leder en förundersökning biträds han eller hon av polisen i utredningen. Åklagaren följer utredningen fortlöpande och tar hela tiden ställning till vilka utredningsåtgärder och beslut som krävs. När förundersökningen är klar beslutar åklagaren om han eller hon ska väcka åtal eller inte. Det gäller även de förundersökningar som polisen har ansvarat för.

En annan viktig del av åklagarens arbete är förberedelse och framträdande i rätten. Genom sitt beslut om åtal och den beskrivning av brottet som åklagaren då gör, sätter åklagaren ramarna för domstolens prövning av åtalet. De flesta åklagare tillbringar minst en eller två dagar i veckan i rätten.

Riksåklagaren är den enda av åklagarna som får väcka och föra talan i Högsta domstolen. Han eller hon får förordna en biträdande åklagare vid Riksåklagarens kansli eller förordna en allmän åklagare som ska föra riksåklagarens talan i Högsta domstolen.

Rättsdatabaser

Mer information om åklagare finns på [Åklagarmyndighetens webbplats](#), som är tillgänglig för allmänheten.

Domare

Organisation

Ordinarie domare utnämns av regeringen efter beredning i en fristående statlig förslagsnämnd, Domarnämnden. En ordinarie domare kan i princip inte avsättas annat än i vissa fall som anges i regeringsformen.

För att bli domare måste man ha svenskt medborgarskap. För att vara behörig att utöva domartjänst måste man vidare ha en svensk juristexamen. Med juristexamen jämställs under vissa förutsättningar även juristutbildning i ett annat nordiskt land. De flesta ordinarie domare arbetar som rådmän i tingsrätt eller förvaltningsrätt eller som hovrättsråd eller kammarrättsråd i hovrätt eller kammarrätt. Chefen för en hovrätt och kammarrätt kallas för president och i tingsrätt och förvaltningsrätt för lagman. Domarna i Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen kallas **justitieråd**.

Många som utnämns till ordinarie domare har följt den s.k. domarbanan, dvs. arbetat under två år som **notarie i en tingsrätt** [PDF](#) (329 KB) [SV](#) eller **notarie i en förvaltningsrätt** [PDF](#) (281 KB) [SV](#) och därefter ansökt om att bli hovrätts- eller kammarrättsfiskal. Efter minst ett år i hovrätt eller kammarrätt ska **den som genomgår domarutbildningen** tjänstgöra som fiskal i tingsrätt eller förvaltningsrätt under minst två år. Detta följs av minst ett års tjänstgöring som tf. hovrättsassessor eller kammarrättsassessor i en hovrätt eller kammarrätt. Efter genomförd och godkänd domarutbildning förordnas personen till hovrätts- eller kammarrättsassessor. Fiskaler och assessorer utgör exempel på sådana **icke ordinarie domare** som kan förekomma i domstol. I domstolarna finns

också ett antal **beredningsjurister** [PDF](#) (280 KB) [SV](#) och **föredragande** [PDF](#) (281 KB) [SV](#).

I varje tingsrätt, hovrätt, förvaltningsrätt och kammarrätt finns det ett antal lekmannadomare, **nämndemän**. Nämndemännen förordnas för en fyraårsperiod av kommunfullmäktige i de kommuner som omfattas av en tingsrätts geografiska verksamhetsområde (domsaga)

landstingsfullmäktige i de län som omfattas av en förvaltningsrätts, kammarrätts eller hovrätts verksamhetsområde.

Vid omröstning i samband med domstolens överläggning har varje nämndeman en röst.

Rättsdatabaser

För mer information om domare och nämndemän, hänvisas till [webbplatsen för Sveriges Domstolar](#) och, såvitt avser domare, webbplatsen för [Sveriges Domareförbund](#).

Juristyrkenas organisation: jurister

Advokat

Enligt svensk lagstiftning har endast ledamöter av [Sveriges advokatsamfund](#) rätt att använda yrkestiteln "advokat". För att bli **ledamot krävs** bl.a. att personen har sin hemvist i Sverige eller ett annat land inom EU eller EES eller i Schweiz

har avlagt de kunskapsprov som krävs för domarbehörighet – dvs. i Sverige en jur kand-examen

i minst tre år har ägnat sig åt praktisk kvalificerad juridisk verksamhet och även gör det -vid tiden för ansökan

har genomgått Advokatsamfundets utbildning för advokatexamen och godkänts i examen

har gjort sig känd för redbarhet och i övrigt anses lämplig att verka som advokat.

För sökande från andra EU- eller EES-länder samt Schweiz, som uppfyller utbildningskraven för att bli advokater i sina hemländer, gäller särskilda regler.

Advokatsamfundets styrelse fattar beslut om inträde.

Sveriges advokatsamfund bildades på enskilt initiativ 1887 och fick officiell status när den nuvarande rättegångsbalken trädde i kraft 1948. Samfundet har numera fler än 4 700 ledamöter.

Advokatsamfundet är reglerat i rättegångsbalken och i samfundets egna stadgar som fastställs av regeringen. Samfundet, som är en privaträttslig sammanslutning, har följande ändamål:

vidmakthålla en etiskt och professionellt hög kvalitet inom kåren.

följa rättsutvecklingen och verka för att samfundets erfarenhet kommer denna till godo.

tillvarata advokaternas allmänna yrkesintressen och verka för sammanhållning och samförstånd mellan advokaterna.

Samfundet har också vissa offentligrättsliga uppgifter. Genom regleringen i rättegångsbalken tilldelas samfundet förvaltningsuppgifter som innefattar myndighetsutövning, framför allt i fråga om den disciplinära verksamheten.

Regleringen av Advokatsamfundet syftar till att tillförsäkra att den rättssökande allmänheten har kvalificerade ombud och biträden. En advokat är enligt rättegångsbalken skyldig att följa de yrkesetiska reglerna och är i sin verksamhet underkastad Advokatsamfundets och Justitiekanslerns tillsyn. Advokater står under tillsyn av Advokatsamfundets disciplinnämnd. Om disciplinnämnden anser att en advokat brutit mot god advokatsed kan nämnden besluta att tilldela advokaten en disciplinär påföljd.

Rättsdatabaser

Mer information finns på webbplatsen för [Sveriges advokatsamfund](#).

Juridiskt ombud/juridisk rådgivare

Det finns inget krav på att ett **rättegångsombud** är advokat. För att vara rättegångsombud krävs dock att domstolen anser att ombudet är lämpligt. I princip förordnas dock endast advokater som offentliga försvarare.

Notarie

Organisation

Frånsett **notarius publicus** (se nedan) finns det inga särskilda notaries av det slaget i Sverige.

Notarius publicus är en person som utses av [länsstyrelsen](#). För att bli notarius publicus ska man vara jurist, ha språkkunskaper i svenska och i övrigt befinnas vara lämplig.

Roll och arbetsuppgifter

Rättsdatabaser

Det finns ingen matrikel och/eller allmän webbplats om detta yrke som är tillgänglig för allmänheten.

På vissa av länsstyrelsernas webbplatser finns det emellertid mer information om notarius publicus.

Notarius publicus har bl.a. till uppgift att hjälpa allmänheten med olika frågor som att

bestyrka namnunderskrifter, kopior, översättningar och andra uppgifter om innehåll i handlingar

närvara i rätten som vittne i vissa fall

kontrollera lotteridragningar

efter annan kontroll eller undersökning lämna redogörelse för sina iakttagelser

ta upp förklaringar om förhållanden av rättslig eller ekonomisk karaktär och överlämna sådana förklaringar till tredje man

bekräfta att en myndighet eller person är behörig att göra vissa saker

utfärda intyg enligt Haagkonventionen den 5 oktober 1961 om slopande av kravet på legalisering av utländska allmänna handlingar (apostille).

Rättsdatabaser

Det finns ingen matrikel och/eller allmän webbplats om detta yrke som är tillgänglig för allmänheten.

På vissa av länsstyrelsernas webbplatser finns det emellertid mer information om notarius publicus.

Övriga juristyrken

Kronofogdemyndigheten har ansvaret för indrivning av skulder och andra åtaganden. En **kronofogde** är anställd av denna myndighet och ansvarar t.ex. för att se till att indrivningen sker på ett lagligt sätt. I Sverige finns en kronofogdeutbildning. För att antas till utbildningen krävs att man är svensk medborgare, att man avlagt juristexamen eller motsvarande examen och är notariemeriterad. Det finns också möjlighet att via särskild fastställd praktiktjänstgöring eller ett dispensförfarande ersätta notariemeriteringen.

Senaste uppdatering: 27/06/2016

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.